

از دیر باز روش‌های متعددی برای پرداخت در معاملات وجود داشته و در حال حاضر نیز این روشها با پشت سر نهادن مراحل تکامل موردن استفاده قرار می‌گیرند. همچنین به نظر می‌رسد با رخدادن تغییراتی در زمینه تجارت بین‌الملل این روشها بیش از پیش رشد نموده و به تسهیل جریان تجارت کمک نمایند. اما در اکثر مตون بازرگانی بین‌الملل از میان روش‌های پرداخت چهار روش مورد تاکید ویژه قرار گرفته‌اند که مورد بررسی قرار می‌گیرند. این چهار روش عبارتند از :

- پرداخت بر اساس حساب باز
- پرداخت بر اساس برات وصولی
- پرداخت بر اساس پیش پرداخت
- پرداخت با اعتبار اسنادی

انتخاب یک روش برای پرداخت عموماً توسط طرفین و به صورت توافقی انجام می‌شود و به عوامل متعددی بستگی دارد. این عوامل عبارتند از:

- مدت زمان همکاری بین طرفین معامله و میزان اعتماد بین آنها
- موقعیت سیاسی، اقتصادی و قانونی در کشورهای خریدار و فروشنده) میزان ریسک کشورها(
- موقعیت مالی طرفین و بیژه خریدار
- فاصله جغرافیایی بین خریدار و فروشنده تعداد دفعات معامله و مهلت پرداخت و مبلغ معامله
- فرصت کسب اعتبار و هزینه های مربوطه

با توجه به مطالب فوق و در نظر گرفتن شرایط طرفین نمیتوان یک بهترین راه برای طرفین ارایه داد و بدیهی استدر هر معامله بر اساس شرایط فوق بهترین روش انتخاب می گردد. چهار روش مذکور در این فصل مورد مطالعه قرارمی گیرند اما قابل ذکر است روش اعتبار اسنادی مدرنترین و پیشرفته ترین و بالطبع پر هزینه ترین روش بوده ویژه‌تر مورد توجه و بررسی قرار خواهد گرفت.

پرداخت بر اساس حساب باز

در این روش خریدار یا وارد کننده این امکان را می یابد که بعد از رسیدن کالا به مقصد و حتی ترجیح کالا از گمرک مقصد مبلغ معامله را پرداخت نماید. به بیان دیگر خریدار در این روش بصورت نسبیه بهاء‌کالی خریداری شده را پرداخت نموده و از مزایای آن بهره مند می شود. بدیهی است خریدار متعهد می گردد بر اساس توافق فی ما بین مبلغ معامله را در سر رسید معین و طی مهلت مشخص پرداخت نماید.

فروشنده در این روش‌سند مالی قابل معامله ای از خریدار دریافت نمی نماید و صرفا درصورتی مورد استفاده قرار می گیرد که خریدار اعتبارسیار قوی نزد فروشنده داشته باشد و یا برای وی کامل شناخته شده باشد. طبق این روش، در صورت عدم پرداخت، فروشنده مکانیزم محافظتی مناسبی برای دریافت مبلغ معامله در دسترس نداشته، هر چند می تواند برای کاهش‌رسیک خود در قرارداد فروش به این موضوع اشاره نموده و آنرا سازماندهی نماید.

بعلاوه فروشنده ممکن است بتواند مهلت یا مدت زمان پرداخت را کوتاه‌تر نموده و در بعضی حالت خاص مالیات کالا را تا زمان پرداخت حتی در کشور مقصد برای خود حفظ نماید. هر چند این روش از ریسک بالایی برای فروشنده برخوردار می‌باشد اما همچنان مورد استفاده قرار می‌گیرد و بعضی شرکت‌های بیمه‌ای و ارگان‌های دولتی نیز این ریسک را مورد پوشش بیمه‌ای قرار می‌دهند. در کشور ما نیز صندوق ضمانت صادرات به نوعی این ریسک را پوشش می‌دهد.

وجه تسمیه نام این روش آن است که فروشنده در سیستم حسابداری خود برای خریدار یک حساب باز نموده و آن‌حساب را به میزان مبلغ معامله یاتعه‌دادت خریدار بدھکار می‌نماید تا در روز پرداخت که این حساب بستانکار و تسویه شود. در این روش ریسک خریدار در حداقل ممکن و ریسک فروشنده حد اکثر می‌باشد. در شکل زیر با شماره گذاری‌انجام شده، مراحل استفاده از این روش را می‌توان مشاهده نمود.

پرداخت بر اساس پیش پرداخت

برخلاف روش پرداخت بر اساس حساب باز که فروشنده بیشترین ریسک را می‌پذیرد، در روش پیش پرداخت خریداربیشترین و در واقع کل ریسک را می‌پذیرد. بنابراین در این روش خریدار قبل از حمل کالا توسط فروشنده مبلغ معامله را پرداخت می‌نماید و منتظر می‌ماند تا فروشنده در زمان مقرر کالای مورد قرارداد را برای وی ارسال نماید.

این روش معمول در جمله‌ای زیر مورد استفاده قرار می‌گیرد:

وارد کننده یا خریدار از سابقه فعالیت بازگانی کالی برخوردار نمی‌باشد.
در صورتی که وضعیت اعتباری خریدار مورد تردید باشد و یا رضایت فروشنده را حاصل ننماید.
در صورتی که ریسک سیاسی و اقتصادی کشور خریدار بالل باشد.
در صورتی که تقاضا برای کالا خیلی زیاد باشد و فروشنده بخواهد کاملاً از دریافت بهاء کالا مطمئن باشد.

در این روش پرداخت بانکها درگیر نمی‌شوند و حتی در صورت درگیری بانکها، نقش آنها به انتقال وجه خالصه شده و دخلالتی در انتقال، کنترل و معامله اسناد ندارند. بنابراین هزینه‌های بانکی در این روش کاهش یافته و روشی تقریباً ارزان می‌باشد.

در این روش خریدار ضمانت کافی برای پیگیری تعهدات فروشنده در اختیار ندارد و در صورتی که فروشنده کلاً یا اسناد ناقص و ناکافی برای وی ارسال کند، عمال کاری از دست خریدار برنمی‌آید.

پرداخت بر اساس وصولی‌ها

همانگونه که مورد بررسی قرار گرفت در دو روش قبل یکی از طرفین معامله ریسک زیادی را می‌پذیرفت و به طرف مقابل اعتماد زیادی از خود نشان می‌داد. در صورتی که طرفین معامله بخواهند از ریسک کل معامله بکاهند و ریسک را بصورت مناسب و متعادل بین یکدیگر تقسیم نمایند مجبور می‌شوند از راههای دیگر پرداخت استفاده نمایند.

وصولی‌ها یکی از روش‌های مدرن در معاملات بازرگانی بین المللی می‌باشند. روش وصولی‌ها در عرف بانکی بازرگانیکشورمان تحت عنوان براتی یا واردات با روش "ثبت سفارش براتی در بانک" شناخته می‌شود.

در دو روش قبل بانکها نقشی در بررسی اسناد نداشتند اما در این روش بانکها عالمه بر انتقال وجه اسناد را نیز مورد بررسی قرار میدهند. آنچه در این روش اتفاق می‌افتد این است که فروشنده کلاً را به کنشور خریدار ارسال نموده، اما اسناد رامستقیم برای وی نمی‌فرستد، بلکه اسناد بازرگانی از جمله فاکتور، بارنامه، لیست عدل بندی، گواهی مبداء و دیگر اسناد را به همراه یک دستور العمل برای بانک مشخص شده می‌فرستد و در دستور العمل ارسالی از بانک مشخص شده می‌خواهد در صورتی که خریدار تعهدات خود را در پرداخت، قبول برات و با غیره به انجام رساند، اسناد را به وی تحويل دهد.

طبق مقررات متحد المشکل وصولی ها URC522 COLLECTION یعنی انجام امور مربوط به اسناد بوسیله بانکها طبق دستور العمل های دریافت شده برای:

- حصول پرداخت یا قبولی
- تحويل اسناد در قبل پرداخت یا در مقابل قبولی
- یا تحويل اسناد بر اساس تعاریف و شرایط دیگر

ملاحظه می گردد که طبق تعریفی که URC 522 از وصولی نموده است عمل وصولی باید بوسیله بانکها صورت نماید. از این نظر شاید وصولی را بین صورت نیز بتوان تعریف نمود که در بازرگانی بین المللی صادرکننده (فروشنده) وصول وجه کالا صادر شده را طبق دستور العمل دقیق و روشن به بانک واگذار می نماید و در این صورت بانک نسبت به وصول وجه از خریدار اقدام نموده و اسناد کالا را به وی تحولیمی دهد تا بتواند کالا خود را از گمرک ترخیص نماید.
سندی است که به موجب آن شخص (حقیقی یا اغلب اوقات وصولیها به شکل برات ارسال می گردد. برات) به روئی (یا در سر رسید معین در وجه حامل یا به ۱۲ حقوقی) (به دیگری دستور می دهد که مبلغ معینی را عند المطالبه به کسی که حواله کرد او به شخص ثالث بپردازد.

به کسی که برات را صادر می کند دهنده برات یا برات کش وجه برات را باید بگیرد. دارنده برات یا برات دار و به کسی که وجه برات را باید بپردازد، گیرنده برات یا برات گیرمی گویند.

برات ارزی در واقع نوعی برات می باشد که فروشنده یا ذینفع آنرا می نویسد، بانک ابالغ کننده یا بانک ذینفع آن را ارسال و خریدار آنرا قبولی نویسی می کند. فروشنده میتواند با ارایه این سند به بانک خود

نوشته شده توسط کانون کارگزاران بورس اوراق بهادار
سه شنبه، ۱۹ فروردین ۱۳۹۳ ساعت ۱۱:۲۷ - آخرین بروزرسانی سه شنبه، ۱۹ فروردین ۱۳۹۳ ساعت ۱۱:۵۱

بمفادله یا بعد از تاریخ تعیین شده مبلغ مذکوج در آن را دریافت کند.

در برآت ارزی از مشخصات کالای مورد معامله نام برده نمی شود. از سوی دیگر برآت سندی است که قابل تنزیل بوده و در ۱۰ قابل معامله و نقل و انتقال صورت مدت دار بودن، ذینفع آن می تواند قبل از سر رسید با کسر بهره منطقی، آن را در بانک یا موسسات مالی تنزیل نماید.